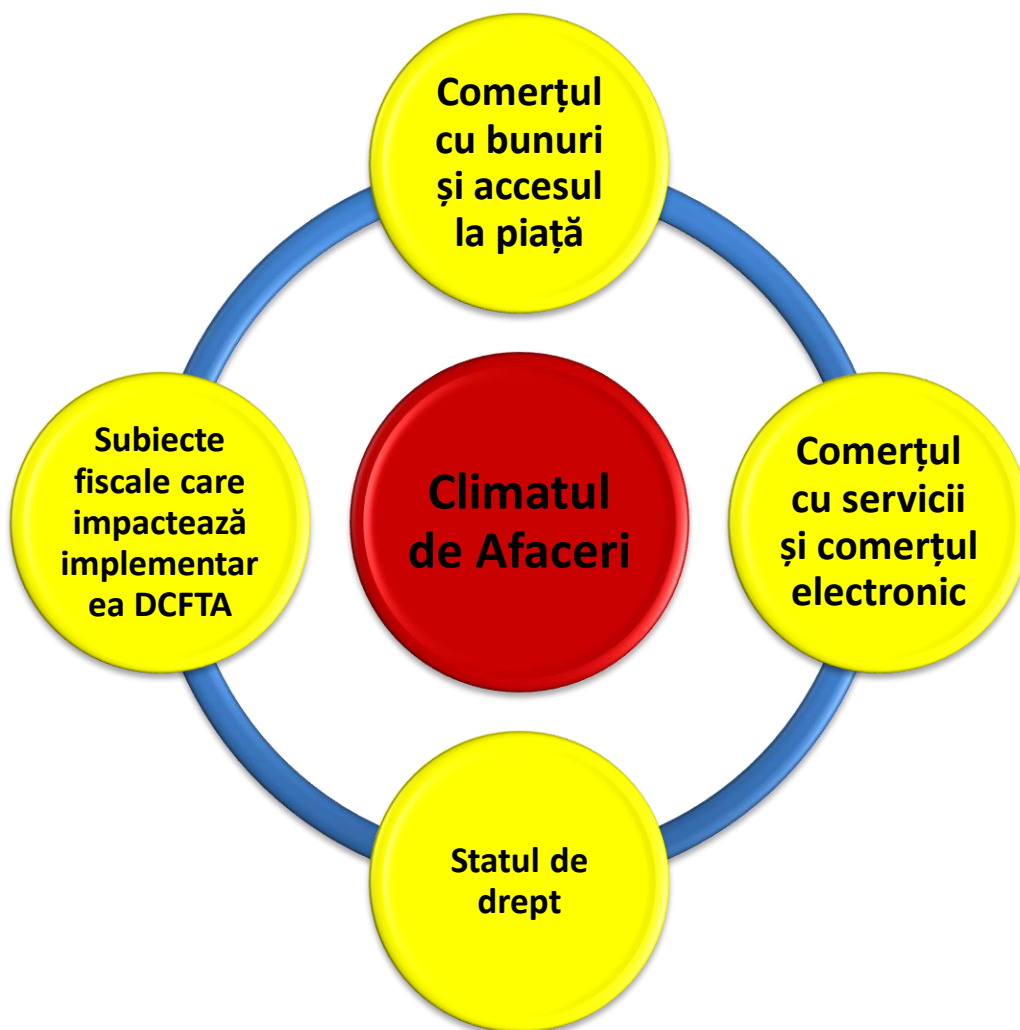

**ASOCIAȚIA BUSINESSULUI EUROPEAN
REPUBLICA MOLDOVA**

DCFTA – BUSINESS CLIMATE UPDATE

Cuprins

Analiza macroeconomică și impactul pandemiei asupra activității economice

I. COMERȚUL CU BUNURI ȘI ACCESUL PE PIAȚĂ

A. Legea comerțului interior

B. Aspectele privind siguranța alimentelor care afectează facilitarea comerțului

Exportul produselor alimentare de origine animală

Cerințele de import pentru produse alimentare, subiect al controlului privind siguranța alimentelor

II. COMERȚUL CU SERVICII ȘI COMERȚUL ELECTRONIC

A. Comerțul electronic

B. Digitizarea

III. STATUL DE DREPT

A. Reforma Sectorului justiției

Cazul Premier Energy

Cazul Danube Logistics

B. Concurența

Cazul Timbrus – utilizarea abuzivă a cadrului legal

Cazul Sofilarex – limitarea de către organele de stat a concurenței libere pe piața deșeurilor de metale

C. Evoluțiile care afectează stabilitatea sectorului bancar

Cazul VictoriaBank

IV. SUBIECTE FISCALE CARE IMPACTEAZĂ IMPLEMENTAREA DCFTA

A. Principiul de responsabilitate extinsă a producătorului

B. Măsurile Politicii Fiscale

Eliminarea taxei de lux de 2,5% în industria telecomunicațiilor

Implementarea standardelor de emisii Euro 5, Euro 6, Euro7 în Moldova

Interzicerea importului de piese de schimb la mâna a doua pentru servicii auto / piața auto second-hand

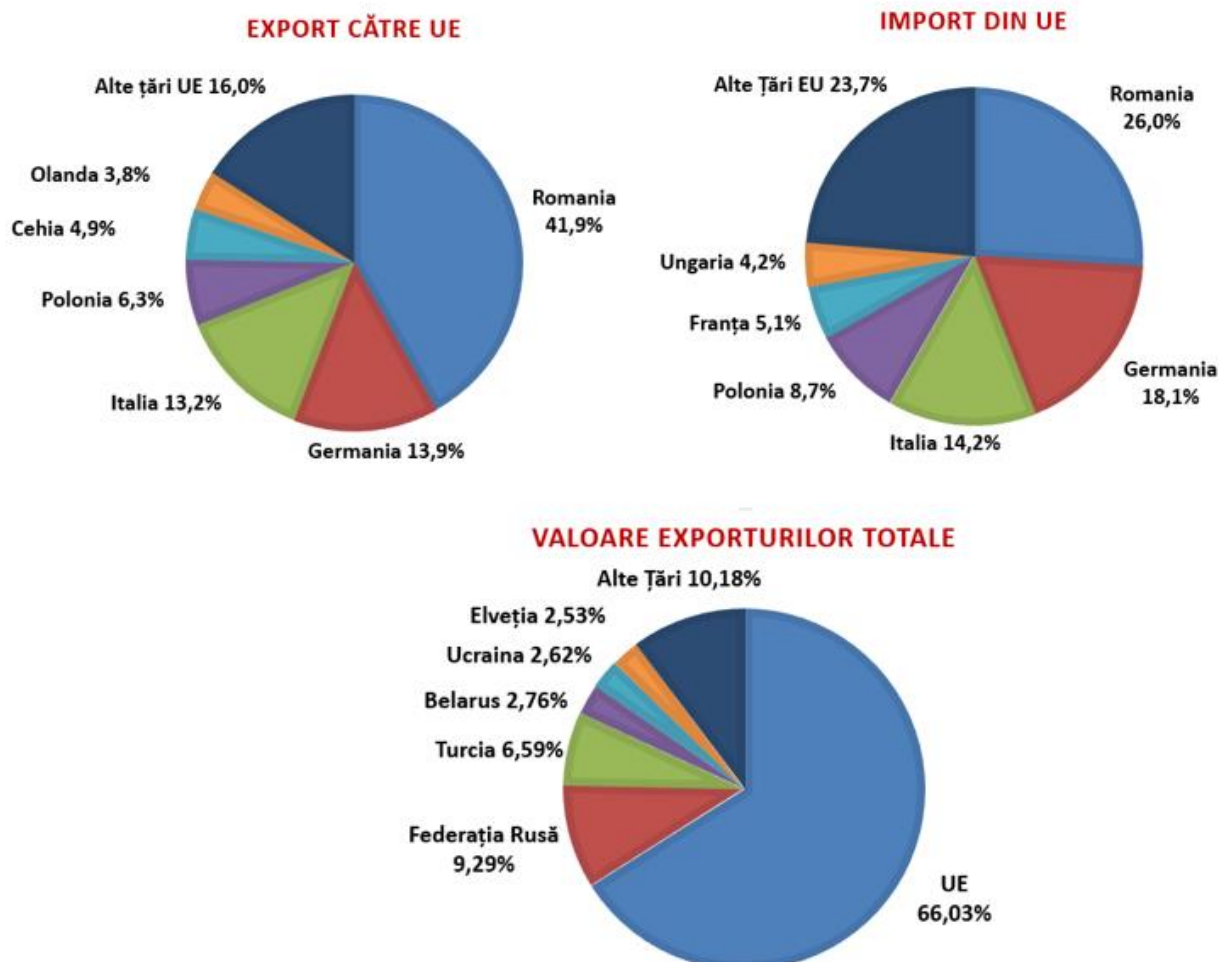
Reducerea impozitului pe venit de la 18% la 12% pentru profesii juridice

Asigurarea unor norme clare privind impozitarea nerezidenților

Revizuire pentru ianuarie-septembrie 2020

Sursa: Ministerul Economiei și Infrastructurii a Republicii Moldova

- **In trimestru I al anului 2020, PIB** a însumat 43.7 mild. MDL (cca 2.08 mild. Euro) și a înregistrat o creștere de **0.9%** comparativ cu perioada similară din 2019;
- **In trimestru I al anului 2020, Investițiile Străine Directe** au scăzut cu **1.5%** față de aceeași perioadă a anului precedent, însumând circa 3,24 mild. MDL (cca 1.54 mild. Euro);
- **Comerțul exterior** este în descreștere cu **11.29%** și constituie 5.8 mild. USD (cca 4.6 mild. Euro);
- **Exporturile din Republica Moldova s-au micșorat cu 13.3%** și au însumat 1.75 mild. USD (cca 1.45 mild. Euro). **Exporturile către UE** constituie 66,03% din totalul exporturilor;
- **Importurile s-au micșorat cu 10.3%** și au însumat 3.83 mild. USD (cca 3.18 mild. Euro). **Importurile din UE** reprezintă 45.71 % din totalul importurilor;
- **Câștigul salarial mediu lunar brut** a constituit **7850.9 MDL** (cca 402 Euro) și s-a majorat cu 9 % comparativ cu perioada similară din 2019;
- **Rata inflației** a constituit 0,2% față de decembrie 2019, fiind cu 4,5 p.p. mai mică comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2019;
- **Datoria de Stat** a însumat 62.2 mild. MDL (cca 2.9 mild. Euro) și a înregistrat o creștere cu 18.8% comparativ cu perioada similară a 2019;
- **Sectoarele principale:**
 - **Industrial** a scăzut cu 6.8%
 - **Agricol** s-a diminuat cu 25.3 %

Impactul Pandemiei asupra activității economice

Pandemia COVID-19 a influențat puternic o mare parte a vieții, societății și economiei, inclusiv comerțul și mediul de afaceri. Pandemia a adus provocări semnificative pe de o parte, și oportunități și lecții, pe de altă parte. În acest sens, un studiu a fost elaborat de către Asociațiile Businessului European din Georgia, Moldova și Ucraina, având drept scop explorarea rolului DCFTA drept instrument pentru sectorul privat din cele trei țări pentru a face față perturbărilor în activitatea antreprenorială, cauzate de COVID-19, precum și pentru a identifica avantajele, deficiențele și posibile soluții, îmbunătățiri a cadrului legal pentru mediul privat în contextul implementării prevederilor DCFTA.

Astfel, în conformitate cu Studiul „Rolul DCFTA în abordarea dificultăților create de Covid-19”,¹ în contextul Covid-19, companiile și-au concentrat eforturile pe implementarea și modernizarea soluțiilor digitale pentru a depăși criza provocată de pandemie. Astfel, comerțul electronic prin intermediul sistemelor de vânzare online a devenit o prioritate. Adicional, companiile s-au adaptat la realitatea muncii de la distanță, în special pentru angajații din posturi administrative și de vânzări. Plata online și raportarea online au crescut imediat.

Mai mult ca atât, comunicarea la distanță și ședințele online reprezintă un alt pas în utilizarea soluțiilor digitale în perioada Covid-19, care sunt relativ ușor de accesat datorită soluțiilor existente la nivel internațional. Moldova, având avantajul unei bune acoperiri de internet atât prin fibra optică, cât și internet 4G la prețuri rezonabile, nu a întâmpinat dificultăți în acest sens în comparație cu țările cu acoperire slabă sau costuri ridicate ale serviciilor de internet.

Din păcate, Moldova s-a confruntat cu pandemia cu deficiențe și întârzieri semnificative legate de implementarea reformelor cheie prevăzute de AA/DCFTA care, sub impactul actual al Covi-19, au produs un efect multiplu, afectând astfel grav climatul de afaceri. Un accent serios pe implementarea integrată a DCFTA, de comună cu o voință politică și acțiunile Guvernului ar oferi oportunități și avantaje pentru dezvoltarea afacerilor, precum și ar oferi instrumente practice pentru a asigura o creștere economică mai puternică și o bunăstare socială sporită, în special în perioada post Covid-19.

I. COMERȚUL CU BUNURI ȘI ACCESUL PE PIAȚĂ

A. Legea Comerțului Interior

Pe parcursul ultimilor trei ani (2018-2020), au continuat discuțiile asupra amendamentelor la legea comerțului interior, care până acum rămâne principala disensiune între comercianți și producători în ceea ce ține de limitările privind mărimea reducerilor comerciale, perioada de desfășurare a acțiunilor/activităților de marketing și publicitate, precum și expunerea pe raft a produselor alimentare autohtone în proporție de cel puțin 50% din lungimea liniară a raftului comercial.

Din ultimele discuții tehnice cu Comisia Parlamentară Economie, Buget și Finanțe și părțile interesate relevante, impactate de amendamentele propuse (producători, retaileri, consumatori) a fost decis de către Parlament de a promova doar limitarea privind obligația de expunere pe raft a produselor alimentare autohtone în proporție de cel puțin 50% din lungimea liniară a raftului comercial. Drept urmare, pe 4 Decembrie proiectul de lege a fost aprobat în lectura a II-a a Parlamentului.

În acest context este important a fi menționate următoarele deficiențe și riscuri, care vor apărea odată cu promulgarea acestei legi:

- Încălcarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, asumate în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova-UE;
- Încălcarea, atât a principiului libertății comerțului, garantat de Constituția Republicii Moldova (art. 9 și 126), cât și a principiului libertății contractuale ale părților, stabilit în Codul Civil;
- Generarea schimbării conduitei comerciale și crearea practicilor comerciale neloiale;
- Crearea unui mediu inechitabil în raport cu producătorii de produse nealimentare, pentru care nu sunt stabilite limitări;
- Crearea unor condiții neechitabile pentru activitatea întreprinderilor mici și mijlocii, care se află într-o poziție mai vulnerabilă față de omologii săi mai mari și, astfel nu vor putea asigura implementarea prevederilor legale;

¹[http://eba.md/uploaded/Documente%20de%20pozitie%202020/Covid%2019%20\(partial\)/1.%20EBA%20Moldova%20position%20document%20on%20Role%20of%20DCFTA%20in%20tackling%20Covid-19-merged.pdf](http://eba.md/uploaded/Documente%20de%20pozitie%202020/Covid%2019%20(partial)/1.%20EBA%20Moldova%20position%20document%20on%20Role%20of%20DCFTA%20in%20tackling%20Covid-19-merged.pdf)

- Riscul aplicării măsurilor similare din partea Uniunii Europene. Odată cu semnarea AA/DCFTA, exportul produselor autohtone pe piața UE s-a majorat cu peste 35%. Astfel, la momentul actual, importurile din Republica Moldova nu sunt limitate de către UE. O restricție similară ar putea fi impusă, ca răspuns la restricțiile impuse de către Guvernul Republicii Moldova;
- Lipsa normelor de aplicabilitate și control, dificultatea stabilirii acestora în practică.

B. Aspectele privind siguranța alimentelor care afectează facilitarea comerțului

Exportul produselor de origine animală

Constrângerile cu care se confruntă întreprinderile în ceea ce privește imposibilitatea de a exporta produse alimentare de origine animală pe piața UE este un exemplu concret de oportunitate pierdută pentru Moldova în contextul unei crize Covid-19. Cu o scădere dramatică a vânzărilor de produse din carne (cu cca 40%) cauzată de impactul negativ asupra HORECA, exportul de produse din carne și produse de origine animală (produse compozite, produse din bucătăria națională etc.) având o cerere în țara UE vecină- România, ar fi fost o soluție pentru creșterea exporturilor, păstrarea locurilor de muncă în regiuni și menținerea unui anumit nivel de venituri la buget mai mare în comparație cu situația actuală.

Este important pentru Guvernul Republicii Moldova să lanseze discuții cu Comisia Europeană pentru obținerea dreptului de export al produselor lactate și produselor din carne procesate în baza materiei prime importate din UE. În acest sens, rămâne prioritară ajustarea legislației și aspectelor privind siguranța alimentelor, în special punerea în aplicare a sistemelor necesare de trasabilitate a animalelor, controlul dăunătorilor de animale, supravegherea unităților, managementul laboratorului CRDV și acreditarea corespunzătoare etc.

Cerințele de import pentru produse alimentare, subiect al controlului privind siguranța alimentelor

Întru implementarea Anexei XXII al Acordului de Asociere RM-UE, care prevede că controalele la import și frecvența acestora urmează a fi bazate pe nivelul de risc asociat cu aceste importuri, a fost elaborat proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 938/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de trecere a frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională privind Siguranța Alimentelor (ANSA).

Astfel, ANSA cu suportul juridic acordat de către mediul privat a elaborat **mecanismului de evaluare a riscurilor la import**, care urmează a fi inclus în HG 938/2018, care prevede efectuarea controlului de identitate și fizic asupra a 10% din mărfurile de produse alimentare de origine non-animală în baza riscului cunoscut. Cu toate acestea, proiectul nu a fost aprobat încă.

II. COMERȚUL CU SERVICII ȘI COMERȚUL ELECTRONIC

A. Comerțul electronic

În contextul Covid-19, companiile și-au concentrat eforturile pe implementarea și modernizarea soluțiilor digitale pentru a depăși criza provocată de pandemie. Astfel, comerțul electronic prin intermediul sistemelor de vânzare online a devenit o prioritate. Mai mult ca atât, în 2020 Ministerul Economiei și Infrastructurii a aprobat Foia de parcurs care conține domenii cheie care urmează a fi dezvoltate pentru a elimina obstacolele existente astfel încât întreprinderile să funcționeze și să dezvolte comerțul electronic în Moldova, precum și să faciliteze comerțul electronic cu alte țări. Totodată, este important de asigurat racordarea legislației din domeniul comerțului electronic la situația curentă, precum și oferirea suportului financiar (fonduri/programe naționale) pentru IMM-uri pentru dezvoltarea modului de comerț electronic pe paginile lor web.

Cu toate acestea, la momentul actual cea mai mare deficiență în dezvoltarea comerțului electronic reprezintă taxele locale aplicate acestui domeniu, ceea ce creează o povară financiară majoră, în special luând în considerare vulnerabilitatea financiară a companiilor, precum și neechitatea ce ține de cote acestor taxe în diferite raioane a Republicii Moldova, exemplu confirmativ fiind cota taxei locale pentru magazine online, care variază de la 0 lei până la 10 000 lei în dependența de orașul/raionul Republicii.

B. Digitizarea

Pandemia Covid-19 și declararea stării de urgență a impus sectorul privat să utilizeze semnăturile digitale și semnarea documentelor prin alte mijloace electronice. Cu toate acestea, principalele deficiențe întâmpinate de către sectorul privat au fost legate de neacceptarea de către unele autorități publice a documentelor cu semnătura

digitală. Adicional, legislația Republicii Moldova reglementează utilizarea semnăturilor digitale și a documentelor digitale numai în țară.

Întru accelerarea procesului de digitizare în Moldova, Ministerul Economiei și Infrastructurii a aprobat Foaia de Parcurș cu privire la digitizarea economiei naționale și dezvoltarea comerțului electronic. Mai mult ca atât, un Grup de Lucru ad-hoc „Digitizarea Economiei” a fost instituit în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru. Drept rezultat următoarele măsuri importante au fost identificate de către sectorul privat pentru a fi implementate:

- Recunoașterea unilaterală a semnăturile electronice europene după cum ele sunt recunoscute în UE dintre țările membre conform Regulamentului UE eIDAS; Pentru a facilita și asigura procesul de semnare a contractelor între părțile contractuale care sunt situate în diferite țări, este necesar să fie pus în aplicare un mecanism care să permită aplicarea de către o parte din străinătate a unei semnături digitale pe un document / contract care ar fi recunoscut ca fiind valabil pe teritoriul Republicii Moldova.
- Asigurarea de către sectorul privat al accesului clienților și partenerilor săi prin intermediul noilor rețele de distribuție, prin internet, magazine online și platforme online dedicate. În acest sens, rolul sectorului bancar este foarte important, deoarece plățile electronice cu utilizarea cardurilor bancare, printre alte efecte pozitive, contribuie direct la reducerea ponderii economiei informale și la reducerea riscului de răspândire a infecției.
- Interacțiunea la distanță în relațiile cu băncile (identificarea la distanță a clienților, operarea conturilor bancare la distanță, etc.) Asigurarea acțiunilor și prevederilor legale necesare privind procedura electronică de KYC (Cunoașteți Clientul) sunt considerate de către Piața Financiară și Regulator.

III. STATUL DE DREPT

Conform percepției mediului privat independența insuficientă a judecătorilor și lipsa controlului asupra activității procurorilor au generat următoarele preocupări:

- justiția selectivă și politizată, în care anumite dosare ale instanțelor judecătorești sunt examinate cu prioritate, în timp ce examinarea altora durează ani de zile fără o justificare suficientă;
- părtinirea judiciară și favoritismul față de anumite părți; analiza juridică imparțială este esențială pentru un sistem judecătoresc fiabil;
- încercări de preluarea ostilă facilitate de autoritățile statului și de instanțele judecătorești din Moldova;
- interpretarea reglementărilor vamale de către autoritățile vamale sprijinite de instanțe, mai puțin frecvente în activitatea de comerț internațional;
- nerespectarea angajamentelor asumate față de investitorii europeni în cadrul acordurilor de investiții;
- necesitatea de a oferi formarea consecventă și susținută judecătorilor, precum și un proces de calificare adecvat și îmbunătățit pentru judecători în toate domeniile de drept care sunt importante pentru afaceri, precum și în evaluarea judiciară a deciziilor economice luate de factorii de decizie din domeniul afacerilor, inclusiv în ceea ce privește modul de elaborare și conținutul oricărei decizii a instanței.

A. Reforma Sectorului Justiției

La momentul actual, există numeroase cazuri judiciare care afectează mai mulți membri ai EBA, exemple relevante în care au fost încălcate Principiile și Standardele Europene privind un sistem judiciar adecvat, cum ar fi cazul Premier Energy la Curtea de Apel din Cahul și procesele care afectează Danube Logistics.

Cazul Premier Energy

O acțiune în instanța de judecată a fost intentată împotriva Premier Energy după ce un incendiu a izbucnit într-un spațiu comercial cu mici magazine separate, conform celor invocate de reclamanti, cauza fiind arderea materialelor extrem de inflamabile în cadrul incendiului ce a avut loc probabil din cauza supratensiunii electrice. Pe parcursul procedurii judiciare s-au produs mai multe nereguli, încălcându-se astfel principiul statului de drept, nediscriminării, transparenței, dreptul la un proces just și echitabil:

- Curtea nu a acceptat mărturiile declarate, în favoarea Premier Energy, de la alți clienți conectați la aceeași linie electrică ca și reclamantul, care au menționat că nu au suferit vreun deranjament sau supratensiune în legătură cu furnizarea energiei electrice către ei (notă: dacă există o situație de supratensiune în rețeaua electrică, aceasta afectează obligatoriu întreaga rețea de alimentare, nu doar un singur client). Curtea nu a acceptat registrele tehnice automatizate ale Premier Energy, care demonstrează inexistența unor supratensiuni în rețeaua distribuitorului. De asemenea, Curtea a respins expertiza tehnică, care semnală

că incendiul a fost probabil cauzat de o suprasarcină în rețeaua internă a consumatorului, de care Premier Energy nu este responsabilă.

- Curtea nu a admis niciunul dintre cele două rapoarte independente de evaluare a prejudiciului, elaborate de experți independenți, propuse de Premier Energy (unul din Moldova și celălalt din România). Rapoartele date afirmă că valoarea pagubelor este mai mică de 2 milioane lei și mult mai mică decât cele 14 milioane lei solicitate de reclamant și acceptate în mare parte de Curte. Mai mult ca atât, în timpul procesului judiciar, a fost refuzată numirea unui expert judiciar certificat pentru a evalua în mod independent și cu exactitate prejudiciul cauzat.
- Curtea nu a acceptat solicitarea Premier Energy de a administra probele solicitate, de recuza judecătorul și de a strămuta cauza într-o altă instanță judiciară, având în vedere existența relațiilor personale de familie și de „prietenie” între reclamant și persoane influente din sistemul judiciar local.
- Există suspiciuni temeinice și bine fundamentate de falsificare a probelor și declarațiilor, care sunt în proces de investigare legală corespunzătoare.

Status Quo: La solicitarea Premier Energy, cazul a fost transferat la Curtea de Apel din Chișinău, unde procedura va fi reluată în decembrie 2020.

Cazul Danube Logistics

Începând cu 2014, Danube Logistics SRL, operatorul portului de importanță strategică – Portul Internațional Liber Giurgiulești – este ținta unui atac raider care implică inițierea unui șir de proceduri abuzive în instanțele judecătorești din Republica Moldova, cunoscute prin problemele lor de integritate, împotriva societății susnumite, împotriva angajaților acesteia, asociatului său olandez Danube Logistics Holding BV și împotriva unuia dintre beneficiarii finali ai societății. Atacul raider este dirijat de un fost investitor din cadrul proiectului care urmărește scopul de a obține controlul asupra Danube Logistics SRL și, pe această cale, controlul asupra singurului port din Moldova.

În rezultatul unor procese judiciare fraudate care au avut loc în Moldova, fostul investitor a reușit să obțină o decizie definitivă în favoarea sa împotriva unuia dintre beneficiarii finali ai Danube Logistics SRL. Această decizie și modul de desfășurare a procesului judiciar respectiv sunt contestate și supuse revizuirii la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Începând din luna octombrie 2019, persoana dată încearcă să obțină executarea acestei decizii împotriva activelor Danube Logistics Holding BV în Moldova și, în special, să obțină controlul asupra plăților de dividende, precum și asupra părții majoritare a capitalului social al Danube Logistics SRL. Această acțiune constituie o expropriere ilegală nu doar a societății olandeze Danube Logistics Holding BV, ci și a BERD, care are dreptul la 65% din dividende și încasările din vânzările de părți sociale deținute de Danube Logistics Holding BV în cadrul Danube Logistics SRL. În pofida obiecțiilor Danube Logistics Holding BV și ale BERD, Curtea de Apel Chișinău a confirmat, în contradicție cu legea aplicabilă, la 12 mai 2020, legalitatea actului emis de executorul judecătoresc.

Status Quo: La 3 noiembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău a anulat cererea Danube Logistics Holding BV împotriva ordonanței ilegale a executorului judecătoresc de confiscare a capitalului social al Danube Logistics SRL în baza unor presupuse încălcări tehnice. Ambele decizii constituie deteriorări grave ale climatului de afaceri din Moldova, deoarece acestea demonstrează că instanțele notorii ale Moldovei dețin societăți cu răspundere limitată și instituție financiară responsabilă pentru datoriile de la oricare dintre beneficiarii finali ai acestora

B. Concurența

Cazul Timbrus – utilizarea abuzivă a cadrului legal

Compania a produs și a exportat cu succes vinuri de înaltă calitate pe piața UE folosind denumirea satului/indicației geografice „Purcari”, unde erau amplasate podgoriile de vin. Acest fapt a reprezentat o iritare pentru un concurent de pe piață, care s-a plâns la Consiliul Concurenței (CC) cu privire la presupuse încălcări și utilizarea incorectă a denumirii de Purcari. Din păcate, CC nu a luat în considerare argumentele furnizate de Timbrus Company și a luat o atitudine părtinitoare în acest caz. Acțiuni similare au fost întreprinse în România, ceea ce a condus la suspendarea de către instanța de vânzări pe piața din România a vinurilor Timbrus. Din păcate, acolo și autoritățile s-au dovedit a fi părtinitoare și au neglijat argumentele prezentate de Timbrus și dovezile înregistrării internaționale a mărcilor comerciale Timbrus la Organizația Mondială a Proprietății Intellectuale (OMPI).

Sofilarex case – export of scrap metal

Urmare demonopolizării pieței exportului de deșeuri de metale, prin abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 1284/2002 despre aprobarea Regulamentului privind modul de desfășurare a concursului pentru obținerea licenței de

comercializare a resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, piața a fost liberalizată și companiile relevante au obținut dreptul la exportul deșeurilor de metale pe piața UE și piețele altor țări. Cu toate acestea, există încă măsuri abuzive întreprinse de organele de stat precum Ministerul Afacerilor Interne, cât și de persoane fizice de identitate necunoscută, punând presiune asupra oricărei alte companii decât „Metal Feros” care dorește să exporte pe piața UE.

De la liberalizarea pieței exportului deșeurilor de metale, și anume de când compania Sofilarex a început să exporte, fiind a doua companie după Metal Feros, care a exportat - compania (Sofilarex) se confruntă cu atacuri personale serioase, care au scop stoparea activității acestei companii:

- Au fost depistate obiecte explozive necunoscute la camioanele care exportau metal uzat. Până la momentul de față Inspectoratul de Poliție nu s-a expus pe acest caz;
- Impunerea condițiilor adiționale pentru desfășurarea activității de întreprinzător în acest domeniu, care până acum nu au fost prevăzute;
- Multitudinea verificărilor din partea organelor de control al statului;
- Deschiderea dosarelor penale, despre care compania află din presă;
- Lipsa unei concurențe loiale;
- Intimidarea clienților.

Adițional, activitatea companiei Sofilarex a fost parțial stopată, în special după ședința Guvernului din 5 Decembrie, în cadrul căreia Prim-ministru a solicitat să fie revizuit cadrul legal aferent activității antreprenoriale ale companiei.

C. Evoluțiile care afectează stabilitatea sectorului bancar

Sectorul bancar încă este în recuperare după daunele semnificative cauzate de fraudă bancară din 2014 și de toate evoluțiile aferente. Sectorul bancar se recuperează încă după daune semnificative cauzate de fraudă bancară din 2014 și de toate evoluțiile aferente. Mai multe avantaje și oportunități pentru afaceri ar apărea dacă sectorul bancar ar fi orientat către clienți în perspectiva de a oferi mai multe soluții electronice și digitale, care ar facilita accesul întreprinderilor la serviciile financiare oferite de bănci (cum ar fi: acordarea electronică a creditelor, facilitarea sau digitalizarea proceselor cu alte părți interesate, inclusiv executorii judecătorești). În același timp, principala problemă legată de sectorul bancar este lipsa de credibilitate a sectorului la nivel internațional și consecințele asociate cu acestea legate de apetitul scăzut de a canaliza investițiile pe piața financiară a RM, lipsa accesului la finanțare low cost, costuri crescute pentru transferuri internaționale din cauza riscului ridicat al țării calificat de băncile corespunzătoare etc.

Cazul VictoriaBank

După fraudă din 2014 au fost implementate mai multe reforme importante pentru curățarea și modernizarea sectorului bancar din Republica Moldova, una din ele fiind investiția făcută de Banca Transilvania în „Victorianbank,” în parteneriat strategic cu BERD, fapt care poate fi calificat ca un reper de mare importanță și care a încurajat și alți investitori strategici să investească mai târziu în celelalte trei mai bănci sistemice din Moldova (OTP Group în Mobiasbanka, Grupul Dovre în Moldincombank, Fond de investiții internaționale în parteneriat cu BERD la MAIB).

Din păcate, toate aceste eforturi de reformare și modernizare riscă să fie șterse de acțiunile întreprinse în anul 2020 de Procuratura Anticorupție care în loc să caute beneficiarii reali ai furtului miliardului și recuperarea prejudiciului de la aceștia, caută transferarea responsabilităților și poverii plății prejudiciului creat în sarcina unor instituții bancare având acum acționariat dintr-o țară membră a UE.

Aceste acțiuni sunt acompaniate fie de diverse emisiuni televizate ale unor așa ziși „experți bancari,” sau „martori esențiali,” ai Procuraturii sau de comunicate și conferințe de presă ale unor oficialități marcante din cadrul Procuraturii Anticorupție în care se fac afirmații care încalcă principiile elementare și fundamentale ale prezumției nevinovăției sau în care se fac presiuni mediatice asupra judecătorilor care „îndrăznesc,” să nu fie de acord cu deciziile procurorilor care investighează cazul.

Progresele realizate cu eforturi mari în sectorul bancar trebuie protejate și pentru asta este nevoie de cooperarea și înțelegerea tuturor factorilor decizionali din Moldova și UE.

A. Principiul Responsabilității Extinse a Producătorului

Urmare multiplelor discuții și ședințe tehnice organizate cu reprezentanții sectorului privat, Ministerului Finanțelor, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului un nou articol privind subvenționarea procesului de gestionare a deșeurilor de ambalaje a fost introdus în Legea nr. 209/2016 privind deșeurile. Amendamentul, ca parte a Politicii Fiscale și Vamale pentru 2021, a fost aprobat la Ședința Guvernului din 30 noiembrie 2020 ca urmare a unui număr vast de documente de poziție elaborate de EBA, precum și a studiului analitic elaborat de către EBA cu suportul GIZ, care ilustrează implementarea practică a REP în țările UE și prezintă propuneri concrete de soluții fiscale pentru Mecanismul REP în Moldova.

Astfel, amendamentul prevede că metodele, condițiile, procedura și cuantumul subvenției vor fi determinate de către Guvern printr-o Hotărâre de Guvern. Mai mult ca atât, subvențiile vor fi acordate din fondurile acumulate la Fondul Ecologic Național.

B. Măsurile privind Politica Fiscală elaborate de către Ministerul Finanțelor pentru 2021 parțial au abordat necesitățile comunității de afaceri, în special drept urmare a impactului Covid-19 asupra sectorului privat. În acest sens, EBA a elaborat documentul de poziție cu propunerile mediului de afaceri la politica fiscală pentru 2021. Printre priorități pot fi menționate următoarele propuneri:

1. Eliminarea taxei de lux de 2,5% în industria telecomunicațiilor

Creșterea rețelilor și serviciilor de comunicații electronice rămâne în continuare afectată de prevederile fiscale învechite. Taxa de lux de 2,5% aplicat tuturor operatorilor de telefonie mobilă afectează grav dezvoltarea sectorului și limitează investițiile în acest domeniu. La momentul actual, aceste taxe impuse și reglementate de către stat în industria comunicațiilor, precum taxa pentru licență, pentru portabilitatea numerelor mobile și tarifele locale de interconectare, sunt exprimate în EUR, deși tarifele pentru clienți - în monedă locală. Pe lângă aceasta, toate echipamentele / software de telecomunicații și costurile aferente susținerii și mentenanței rețelilor sunt importate și de asemenea sunt exprimate în valută. Companiile se confruntă cu o expunere financiară externă semnificativă, care nu poate fi acoperită din cauza sectorului bancar subdezvoltat. Toți acești factori stopează dezvoltarea sectorului și limitează utilizarea deplină a oportunităților DCFTA în ceea ce privește comerțul cu servicii.

Una dintre propuneri cheie ale EBA în cadrul politicii fiscale pentru 2021 a fost excluderea impozitului de 2,5%, măsură discriminatorie și nejustificată în situația actuală și în viitor, având în vedere lipsa de lichiditate, ceea ce crește semnificativ sarcina fiscală exclusiv pe sectorul comunicațiilor electronice, sector strategic pentru economia națională. A fost propus să fie exclus/revizuită taxa de lux, proces care cu părere de rău, s-a soldat cu apariția unui nou impozit - taxa de portabilitate în valoare de 50% din plata pentru operațiune. În UE, tendința este de a reduce costurile operatorilor de telefonie mobilă, precum și ale operatorilor de comunicații electronice, diminuând astfel costurile pentru consumatori, în timp ce în Republica Moldova, aceste costuri vor crește cu 1,5 milioane de euro, costurile fiind acoperite de operatori.

Urmare discuțiilor, Ministerul Finanțelor a acceptat să reducă taxa respectivă la 1,5% începând cu 2022, soluției neacceptată de către sectorul telecomunicațiilor.

2. Implementarea standardelor de emisii Euro 5, Euro 6, Euro7 în Moldova

Aceste standarde definesc limitele acceptabile pentru emisiile de gaze de eșapament ale vehiculelor noi vândute în statele membre ale Uniunii Europene și din zona Europei de Est. Standardele de emisie sunt definite într-o serie de directive ale Uniunii Europene etapizate introducerea progresivă a standardelor în ce mai stricte. Standardul final care urmează a fi aplicat este standardul Euro 7. Având în vedere că nivelul de poluare al țării crește, implementarea standardelor de emisii Euro 5, 6, 7 devine critică pentru Moldova. În acest context, EBA pledează pentru importul vehiculelor care corespund cel puțin standardului de 5 EUR, începând cu 1 ianuarie 2021. Bineînțeles, statul poate permite importul de vehicule de mână a doua în vârstă de peste 7 ani cu o acciză majorată, dacă se compară cu accizele aplicate mașinilor nou importate. La stabilirea acestei accize urmează a fi luată în considerare capacitatea motorului.

3. Interzicerea importului de piese de schimb la mâna a doua pentru servicii auto / piața auto second-hand

EBA pledează pentru neacceptarea importului de piese de schimb la mâna a doua, ceea ce afectează siguranța umană, deoarece nu există un organism de certificare / acreditare care să certifice calitatea / siguranța acestora. Mai mult, procesul de evaluare în vamă devine extrem de evaziv și obscur, fapt care poate stimula corupția și

economia tenebră. Un astfel de „business” îi va demotiva pe importatorii de autoturisme, precum și pe furnizorii de servicii tehnice, inclusiv pe importatorii de piese de schimb noi pentru activa legal și va crea condiții favorabile pentru economia tenebră.

4. Reducerea impozitului pe venit de la 18% la 12% pentru profesii juridice

Nu se prezintă a fi rezonabilă existența unei astfel de diferențe între aceste 2 tipuri de cote de impozitare, astfel demotivând profesioniștii independenți, avocații, taxând activitatea acestora cu o rată mai înaltă de 18% față de taxa comună de 12%. Această diferență generează posibilități pentru evaziune fiscală și economie tenebră pe piața freelancilor, în special în rândul serviciilor juridice.

5. Asigurarea unor norme clare privind impozitarea nerezidenților

Regulile de impozitare cu privire la nerezidenții din Moldova trebuie revizuite, ținând seama de evoluția actuală a economiei, precum și de tendințele internaționale existente. În mod specific, trebuie asigurate regulile clare de impozitare și alocare a profiturilor pentru activitatea reprezentanților permanente, pentru a nu discrimina activitatea nerezidenților din Moldova desfășurată în cadrul reprezentanței permanente. În acest sens, este esențial să fie revizuite regulile și limitele aplicabile pentru deducerile permise, astfel încât să fie oferit nerezidenților un tratament egal ca și pentru alte afaceri din Moldova.

EBA a propus amendamente relevante a fi introduse în politica fiscală, care la etapa inițială au fost aprobate de către Guvern.